

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

**REKOMENDACIJŲ MOKSLO IR STUDIJŲ
INSTITUCIJŲ AKADEMINĖS ETIKOS
KODEKSAMS PROJEKTAS**

dr. Vigilijus Sadauskas

2015-03-16

Lietuvos studentų sąjungos konferencija Alma Mater

REKOMENDACIJŲ PROJEKTO IŠTAKOS

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. ISAK-2485 „Dėl rekomendacijų akademinės etikos kodeksams patvirtinimo“

negalioja nuo 2009-06-24

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo nuostatos:

Akademinė bendruomenė naudojasi akademinė laisve ir vadovaujasi Akademinės etikos kodeksu, kurį pagal akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus rekomendacijas parengia ir tvirtina [mokslo ir studijų institucijos](#) (53 straipsnio 4 dalis)

Studentai privalo: <...> laikytis Akademinės etikos kodekso, kurį priima [aukštoji mokykla](#) (55 straipsnio 3 dalies 2 punktas)

Dėstytojai ir mokslininkai, doktorantai mokslo įstaigose ir t.t.?

Naujų mokslo ir studijų institucijų atsiradimas

REKOMENDACIJŲ PROJEKTO IŠTAKOS - ETIKA

- Etika - moralės sinonimas. Etikos norma tai **įsipareigojimas**, o ne **įpareigojimas**.
- Akademinė etika profesinio elgesio vertybių ir standartų visuma.
- Neetiško elgesio pasekmės:
 - **vidinės** (prarastas pasitikėjimas, neteisingi sprendimai, neefektyvus išteklių panaudojimas, pažeistas saugumo jausmas ir kt.)
 - **išorinės** (prastas įvaizdis pasaulinėje bendrijoje, prarandamos investicijos ir kt.)
- Akademinės **etikos vertybės**: atvirumas ir skaidrumas, nešališkumas ir teisingumas, sąžiningumas ir asmeninis integralumas, atsakomybė ir atskaitingumas, nesavanaudiškumas.

TARPTAUTINĖ ETIKOS KODEKSŲ PRAKTIKA

Etikos kodeksas – didelės apimties elgesio normų rinkinys, galintis siekti iki 100 puslapių.

Etikos kodeksas – mažos apimties elgesio normų rinkinys, galintis siekti iki 10 puslapių.

Mokslo ir studijų institucijos vadovaujasi **vienu** arba **keliais** etikos principais savo veikloje.

Nė vienas Kalifornijos technologijos instituto akademinės bendruomenės narys negali nesąžiningai įgyti pranašumo prieš kitus Instituto bendruomenės narius

(California Institute of Technology Honor Code Handbook, May 2014)

Dora, teisingumas, atvirumas, pagarba, tiesa, atsakomybė.

(University of Toronto Code of Behaviour and Academic Matters, August 1995)

REKOMENDACIJŲ PROJEKTAS: KAS NAUJO? (1)

Apibrėžtos šios sąvokos: akademinė bendruomenė; akademinė etika; pamatinės akademinės etikos vertybės; socialiai atsakingas elgesys; suinteresuotosios šalys ir pan.

Apibrėžti akademinės etikos kodekso tikslai ir funkcijos

Integruotas atviros prieigos principo įgyvendinimas studijų procese ir mokslinėje veikloje

Išplėstas etikos pažeidimų turinys pagal nūdienos aktualijas (pavyzdžiui, nepranešimas apie pastebėtus akademinio nesąžiningumo atvejus)

Įvesta studento sąžiningumo deklaracija (ji gali būti taikoma ir klausytojams)

Sąžiningumo deklaracija mokslininkui, dėstytojui?

REKOMENDACIJŲ PROJEKTAS: KAS NAUJO? (2)

Akademinės etikos kodekso priėmimas ir įgyvendinimas:

- Viešumo principo įgyvendinimas;
- Atvirumo principo įgyvendinimas;
- Švietėjiškos veiklos įgyvendinimas.

Akademinės etikos kodekso priežiūra:

- Etikos komiteto sudarymo principai;
- Reikalavimai etikos komiteto nariams;
- Studentų atstovybės teisė atskirai svarstyti studentų galimus etikos pažeidimus;
- Etikos komiteto iniciatyvos teisė;

REKOMENDACIJŲ PROJEKTAS: KAS NAUJO? (3)

Akademinės etikos kodekso priežiūra:

- Nustatytas terminas pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus – per **60 kalendorinių dienų** nuo galimo akademinės etikos pažeidimo padarymo ar paaikšėjimo, išskyrus tam tikras padirbinėjimo, klastojimo arba manipuliavimo bei visas plagijavimo formas;
- Kada Etikos komitetas **nenagrinėja** pranešimo ar informacijos perduoda Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriui;
- Suteikta apsisprendimo laisvė dėl **anoniminių pranešimų nagrinėjimo**;
- **Teisės gauti informaciją įgyvendinimas** (pavyzdžiui, pateikiama susipažinti su asmens duomenų subjektu susijusi esama medžiaga ir, jeigu reikia, nuasmeninama, nustatčius kito asmens duomenų buvimą);

REKOMENDACIJŲ PROJEKTAS: KAS NAUJO? (4)

Akademinės etikos kodekso priežiūra:

- Etikos komiteto teisė priimti sprendimą, kai akademinės bendruomenės narys ignoruoja ar atsisako pateikti informaciją;
- Etikos komiteto atskaitomybė (metinės veiklos ataskaitos rengimas ir jos viešas skelbimas).

SKATINAMA

- Apibrėžti nuostatas, susijusias su stojančiais, klausytojais, pretendentais eiti pareigas, partneriais (pavyzdžiui, mokslo ir verslo bendradarbiavimo atveju);
- Vadovautis užsienio šalių ir tarptautine patirtimi.

PAVYZDYS

- **Masačusetso technologijos instituto** Akademinio sąžiningumo vadovas (<http://web.mit.edu/academicintegrity/handbook/handbook.pdf>)

Plagijavimas

- ***Ką daryti:***
- **Pasitikėkite savo intelekto galia ir verte.**
- **Įsipareigokite sąžiningai atlikti tyrimą ir įvertinkite kitus už jų darbą.**
-
- ***Ko nedaryti:***
- **Nepirkite darbų ir nesikreipkite į kitą, kad už jus parašytų darbą.**
- **Nekopijuokite idėjų, duomenų ar tikslaus darbo, nenurodydami šaltinio.**
- Plagiarism
- ***Do***
- Trust the value of your own intellect.
- Undertake research honestly and credit others for their work.
- ***Don't***
- Don't purchase papers or have someone write a paper for you.
- Don't copy ideas, data or exact working without citing your source.

DISKUSIJA

Prašymai pateikti konkrečius pasiūlymus elektroniniu paštu Iraepk@Irs.lt iki 2015 m. kovo 20 d.:

- nurodant, kuri rekomendacijų nuostata yra taisytina ir kodėl,
- pateikiant siūlymą, kaip rekomendacijų nuostata turėtų būti pataisyta.

ATLIKTOS APŽVALGOS

2014 m. atliktos apžvalgos:

- Apžvalga 2009-2013 m. tyrėjai (mokslininkai), paskelbę 10 ir daugiau mokslo darbų;
- Apžvalga apie taikomus tarptautinius citavimo standartus (+ rekomendacijos);
- Apžvalga apie atsakomybės skatinimą Bolonijos procese;
- Apžvalga apie etikos auditą aukštojo mokslo sektoriuje.

2015 m. atliekamos apžvalgos:

- Apžvalga apie studijų sutarties nuostatą laikytis akademinės etikos (akademinės etikos kodekso).

2015 m. svarstoma rengti:

- Rekomendacijas dėl akademinio sąžiningumo principo įgyvendinimo mokslinėje veikloje. ([Danish Code of Conduct for Research Integrity](#)) ([Decisions](#))

Naujienų prenumerata - <http://www.etika.gov.lt/?lang=lt>

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKADEMINĖS
ETIKOS IR PROCEDŪRŲ
KONTROLIERIAUS TARNYBA

RSS Naujienų prenumerata

Paieška

NAUJIENOS STRUKTŪRA IR KONTAKTAI TEISINĖ INFORMACIJA VEIKLA SKUNDAI IR TYRIMAI SPRENDIMAI NUORODOS

KONTROLIERIUS

dr. Vigiļijus Sadauskas

PASLAUGOS

Skundo pateikimas

REKOMENDACIJOS

Rekomendacijų mokslo ir studijų institucijų akademinės etikos kodeksams projektas (2015-02-03 redakcija)

2015-02-20 | Kontrolieriaus sprendimas dėl Dariaus Milčiaus ir bendraautorių akademinės etikos principo mokslinėje veikloje pažeidimų

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos interneto svetainėje paskelbtas Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus 2015 m. vasario 20 d. sprendimas Nr. SP-3 „Dėl Dariaus Milčiaus ir bendraautorių akademinės etikos principo mokslinėje veikloje pažeidimų“. Atleikant tyrimą, Tarnyboje buvo įvertinta 15 mokslo publikacijų, kurias paskelbė Darius Milčius su bendraautoriais 2003–2012 metais. Vadovaujantis [daugiau...]

2015-02-13 | Paskelbta Studijų sutarčių sąlygų, susijusių su etikos kodeksų laikymosi užtikrinimu, apžvalga

Kviečiame susipažinti su Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos atlikta Studijų sutarčių sąlygų, susijusių su etikos kodeksų laikymosi užtikrinimu, apžvalga. Šioje apžvalgoje apibendrinami mokslo ir studijų institucijų apklausos rezultatai ir rekomendacijos. Apžvalga siekiama įvertinti mokslo ir studijų institucijų studijų sutarčių sąlygų, susijusių su etikos kodeksų laikymusi, užtikrinimo galimybes. Tikimasi, kad [daugiau...]

2015-02-10 | Vyriausioji administracinių ginčų komisija atmetė I. Baliulės skundą dėl Kontrolieriaus sprendimo

2015 m. vasario 3 d. Vyriausioji administracinių ginčų komisija priėmė sprendimą atmesti Irenos Baliulės skundą (2015-02-03 Sprendimas Nr. 3R-54 (AG-17/05-2015)), pažymėdama, kad „skundžiamame Kontrolieriaus sprendime nebuvo suformuluota jokių privalomų įpareigojimų ne tik pačiai pareiškėjai, bet ir kitoms institucijoms. <...> Šiaulių universitetas ir Švietimo ir mokslo ministerija tik informuotos apie Kontrolieriaus 2014 m. [daugiau...]

2015-02-03 | Kontrolieriaus sprendimas dėl Dariaus Mažinto akademinės etikos pažeidimų

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos interneto svetainėje paskelbtas Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus 2015 m. vasario 2 d. sprendimas Nr. SP-2 „Dėl Dariaus Mažinto akademinės etikos pažeidimų“.